

PROJEKT KOMPOZYCJI ZESPOŁÓW ZIELENI OZDOBNEJ NA RYNKU W DUKLI

Projektant:

DR INŻ. ARCH. KRAJ. AGATA GAJDEK

Rzeszów, czerwiec 2022

Niniejsze opracowanie stanowi dzieło autorskie i podlega ochronie zgodnie z UST. z dn. 4 lutego 1994 r. O prawie autorskim i prawach pokrewnych.

1. OPIS PROJEKTU W ZAKRESIE PROJEKTOWANEJ ZIELENI

1a. RYNEK

Projekt modernizacji Rynku w Dukli przewiduje wykonanie zieleni łatwej w utrzymaniu, trwałej i odpornej.

W większości są to grupy roślin okrywowych: róże o białych kwiatach ('White Fairy' oraz 'Aspirin Rose'), trzmielina Fortune'a w odmianie o biało-zielonych liściach (Emerald Gaiety), zimozielona irga płożąca ('Major'), bergenia sercowata, a także bodziszki zalecane do zadarniania nawet dużych powierzchni. Istniejące nasadzenia drzew klonów w odm. 'Globosum' uzupełniono o dodatkowe dwa egzemplarze tego samego gatunku i odmiany, aby w ten sposób domknąć kompozycyjnie zielony wieniec otaczający płytę Rynku.

Bodziskowa łąka zaplanowana we wschodniej części Rynku, to alternatywa dla tradycyjnego trawnika. Zadarniające cechy bodziszka, odporność tego gatunku na suszę oraz duża tolerancja względem nasłonecznienia (dobrze radzi sobie zarówno w pełnym słońcu, jak i na stanowisku zacienionym) pozwala na stworzenie atrakcyjnej powierzchni pokrytej aromatycznymi, głęboko powcinanymi liśćmi, które jesienią przebarwiają się na kolor czerwony. W okresie letnim, w czerwcu i lipcu, bodziszki te wytwarzają różowo-fioletowe kwiaty, które masowo pokrywają rośliny tworząc obficie kwitnący kobierzec. W celu przedłużenia okresu atrakcyjności tej części Rynku, w bodziskowej łące przewidziano nasadzenia krokusów wiosennych.

Dobór gatunkowy roślin zapewnia dekoracyjność nasadzeń w ciągu całego roku, wynikającą ze zmiennych i długich okresów kwitnienia (krokusy, róże okrywowe, bodziszki, bergenia), dekoracyjnego ulistnienia (trzmielina, bodziszki, bergenia) oraz zastosowania roślin zimozielonych (trzmielina, irga, bergenia).

Kolorystyka nasadzeń skupia się na bieli (róże, trzmielina) i zieleni (rośliny o dekoracyjnym ulistnieniu) i jest uzupełniona filetowymi akcentami (bodziskowa łąka, bergenia). Pozwala to podkreślić reprezentacyjny charakter Rynku i stworzyć atmosferę adekwatną do funkcji projektowanego miejsca.

W projekcie zrezygnowano z zastosowania nawierzchni trawnikowych, których założenie i utrzymanie w warunkach miejskich, a także w kontekście nasilających się okresów suszy, staje się szczególnie kłopotliwe i trudne. Zastępują je nasadzenia okrywowe – odporne na zanieczyszczenia i suszę, nie wymagające dodatkowych zabiegów pielęgnacyjnych.

1b. OGRODY DESZCZOWE

W ramach projektu przewidziano utworzenie dwóch, tzw. „suchych” ogrodów deszczowych.

Ogrody deszczowe to nasadzenia roślin w gruncie o zwiększonej przepuszczalności, które zbierają wodę opadową z powierzchni znacznie większej niż powierzchnia samego ogrodu. Dzięki ogrodom deszczowym mniej wody spływa z powierzchni nieprzepuszczalnych (chodniki, ulice, parkingi, place) do kanalizacji, co przyczynia się do zwiększenia ilości wody w krajobrazie, obniżaniu wód gruntowych i lokalnym podtopieniom w trakcie opadów nawałnych. Dzięki zastosowaniu odpowiedniej roślinności oraz warstw filtrujących podłoża, ogrody deszczowe są w stanie wstępnie oczyścić wodę i wprowadzić ją do głębszych warstw gleby.

Ogrody deszczowe zaaranżowane w projekcie będą wspomagały proces częściowego „przechwytywania” nadmiaru wody opadowej, a następnie – dzięki właściwie wykonanym warstwom i nasadzonym roślinom – powoli oddawały wilgoć do środowiska. Ich zastosowanie pozwala zmniejszyć ilość spływających wód deszczowych oraz pozytywnie wpływa na środowisko (dzięki dłuższemu utrzymaniu wilgoci).

Zastosowane w ogrodach deszczowych gatunki krzewów (wierzba purpurowa ‘Nana’), bylin (bodziszek żałobny, krwawnica pospolita) i traw (śmiatek darniowy), to rośliny hydrofitowe tolerująca suszę. Dzięki takim właściwościom, mogą być stosowane w miejscach narażonych na pojawienie się zwiększonej ilości wody, które w normalnych warunkach pozostają suche.

2. UWAGI DOTYCZĄCE PRZYGOTOWANIA NASADZEŃ ORAZ ICH PIELĘGNACJI

2a. RYNEK

Przygotowanie gleby do nasadzeń powinno obejmować:

- usunięcie ewentualnej starej darni wraz z korzeniami;
- przekopanie gleby na głębokość ok. 25-30 cm;
- usunięcie chwastów; uregulowanie składu mechanicznego podłoża przez dodanie np. piasku w przypadku gleby gliniastej;
- wzbogacenie gleby materiałami organicznymi (np. odkwaszony torf w ilościach ok. 10-50 l/m² powierzchni rabaty);
- dodanie nawozu z mikroelementami; przemieszanie wierzchniej warstwy gleby;
- wyrównanie powierzchni gleby;
- wytyczenie wzoru rabaty;
- sadzenie roślin.

Zaleca się ściółkowanie nasadzeń grubą (ok. 10-15 cm) warstwą kory, co zabezpieczy nasadzenia przed nadmiernym zachwaszczaniem oraz przesuszaniem w okresie letnim.

Pielęgnacja zaprojektowanych nasadzeń obejmuje odchwaszczanie rabat, szczególnie w pierwszych dwóch latach od realizacji oraz coroczne usuwanie - wczesną wiosną - przekwitłych kwiatostanów i suchych liści (dotyczy bodzisków).

2B. OGRODY DESZCZOWE

Właściwe funkcjonowanie ogrodu deszczowego w znacznej mierze uzależnione jest od właściwie przygotowanych warstw podłoża. Przygotowanie tych warstw obejmuje:

- przygotowanie wykopu o głębokości ok. 90 cm
- wypełnienie dna wykopu na wys. 20 cm kruszywem dolomitowym o frakcji 2-8 mm
- wysypanie warstwy o grubości 30 cm piasku gruboziarnistego z dodatkami w proporcjach 3:1; dodatki: tłuczona cegła, kruszywo dolomitowe lub wapienne

- umieszczenie warstwy o grubości 40 cm żyznej ziemi
- nasadzenie roślin
- umieszczenie żwiru ozdobnego, ściółki kamiennej o grubości 3 cm, frakcja żwiru <16 mm

Ogród deszczowy w znacznej mierze tworzą wieloletnie byliny. Zaleca się aby po skończeniu okresu wegetacyjnego (późna jesień lub wczesna wiosna) usunąć suche liście i inne części roślin.

Ogródów deszczowych nie należy nawozić!